

Winter

Bij het schrijven van deze 'Opmerkelijk' kan ik constateren dat we een winter hebben die weer ergens op lijkt. Het was vannacht -20°C in Limburg en ik zie buiten alleen maar mensen schaatsen. Niet zo best voor de ijsvogels in Nederland en overwinterende vlinders zullen het ook niet makkelijk hebben. Toch zullen er genoeg overwinteren in de gunstige droge omstandigheden.

Tekst:
Albert Vliegenthart
De Vlinderstichting

Kerstvlinder

"Klimaatverandering? Onzin!" klinkt het vanuit verschillende hoeken op straat of vanaf het ijs. Integendeel. De nieuwe Europese klimaatatlas is pas verschenen en daarin is te zien dat het klimaat wel degelijk een negatieve invloed heeft op de meeste vlindersoorten. Soorten verschuiven vooral naar het noorden en voorjaarssoorten gaan eerder vliegen. Deze vlinder was er wel heel vroeg bij: een oranjetipje! Hij werd door A.E.M. Tuik gevonden in huis. De pop van deze vlinder heeft zich blijkbaar op een bijzonder gunstige plek kunnen ontwikkelen. Mogelijk in de kerstboom? Door de warmte binnenshuis is de vlinder midden in de winter uitgekomen. Helaas zal het voor dit exemplaar het niet zo'n fraai jaar worden als voor zijn soortgenoten die pas in april uitkomen.

Verrassend cadeautje onder de kerstboom: een oranjetipje!

Overwinteraars

De laatste jaren namen de overwinterende atalanta's alleen maar toe. In een winter als deze zullen weinig atalanta's overleven. In tegenstelling tot de overwinterende dagpauwogen en kleine vossen, gaan atalanta's niet in een volledige rust, waarbij alle fysiologische processen

Wim Klein Schiphorst

Het zijn waarschijnlijk vleermuizen die een slachting hebben aangericht onder de huismoeders.

nagenoeg worden stilgelegd. Atalanta's kunnen simpelweg niet tegen extreme kou. De overige overwinteraars zullen nu juist profiteren. In warme winters zullen vlinders vaker en eerder vliegen, maar door gebrek aan voedsel of een opvolgende koudeperiode sterven. We zijn dan ook benieuwd hoe het deze schoenlappers in het voorjaar vergaat. Zullen er weer vroege atalanta's zijn?

Slachting onder huismoeders

Op 27 november plaatsten we na een melding op Vlindernet een Natuurbericht over een vensterbank vol met huismoedervleugeltjes bij Wim Klein Schiphorst. Na verschillende reacties lijkt het erop wat de oorzaak is geweest van deze massale slachting van deze zeer algemene nachtvlinder in zijn tuin. Omdat in de schuur ook keutels werden gevonden, dacht men eerst dat die van muizen waren maar Mary van der Steeg schrijft: "Deze keutels lijken heel veel op gewone muizenkeuteltjes. Het verschil is echter te zien door een uitgedroogd keuteltje tussen de vingers fijn te malen. Je vindt in vleermuizenkeutels glinsterende chitinedeeltjes van insectenschilfen. In muizenkeutels ontbreken deze deeltjes, omdat muizen (meestal) vegetariërs zijn." Jan Buys meldt: "Van grootoorvleermuizen is bekend dat ze regelmatig en veel huismoeders eten en de aanwezigheid van afgebeten vleugels (het is aan de vleugels te zien dat ze afgebeten zijn) is een kenmerkende indicator voor de aanwezigheid van grootoorvleermuizen." En ook Erik Korsten bevestigt dit. "Dergelijke stapels vleugeltjes zijn het werk van grootoorvleermuizen." In Hilversum heeft hij bij een vleermuizenonderzoek midden in de stad ook een dergelijke vreetplek van een grootoor gevonden, op de zolder van een koetshuis.